

**Täydentävien ehtojen eläinten
hyvinvoinnin vaatimuksia**

Tieto itää!

**Täydentävien ehtojen neuvojakoulutus
8.5.2018**

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö
Taina Mikkonen

Täydentävien ehtojen eläinten hyvinvointivaatimuksia koskevia säädöksiä

- Täydentävien ehtojen valvonnasta on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1306/2013, komission delegoidulla asetuksella (EU) N:o 640/2014 sekä komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) N:o 809/2014
- Laki maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013)
- Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta (7/2015)
 - Muutos Vna 670/2017 voimaantulo 9.10.2017, **sovellettu takautuvasti 1.1. 2017 lähtien**
 - Muutos liitteisiin 2 ja 3 (**124/2018**), voimaantulo 6.2.2018
- Eläinten hyvinvoinnin vaatimusten taustalla:
 - Eläinsuojelulaki 247/1996
 - Eläinsuojeluasetus 396/96
 - Eläinlajikohtaiset valtioneuvoston asetukset

Vna:t 670/2017 ja 124/2018

Eläinten hyvinvointia koskevat lakisäätöiset hoitovaatimukset, Liite 3

- Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös:
 - ESL ja ESA: noudatettavat säännökset
 - Eläinlajikohtaiset Vna:t poikkeukset noudatettavista säännöksistä

- Arviointi muuttunut
- TE valvontakohteita aiempaa vähemmän
- Uusia vaatimuksia:
 - Vasikoiden nupoutus (2017)
 - Tuotantoeläinten omistajan tai haltijan pätevyys- ja ohjaamisvaatimus (2018)

Vna 670/2017

Arviointi

- Jos eläintenpitäjä noudattaa direktiivissä lukuna annettua vähimmäisvaatimusta → Ei täydentävien ehtojen laiminlyönti vaikka kansallisesti tiukempia vaatimuksia ei olisi noudatettu
 - esim. tilavaatimus sioilla
- Jos direktiivissä ei ole vähimmäisvaatimusta lukuna, mutta kansallisesti sellainen on → Ei täydentävien ehtojen laiminlyönti, jos poikkeama kansallisesta vaatimuksesta on vähäinen eikä sillä arvioida olevan vähäistä suurempaa vaikutusta eläinten hyvinvointiin.
- Näitä direktiivejä ovat neuvoston direktiivi vasikoiden suojelun vähimmäisvaatimuksista (2008/119/EY), sikojen suojelusta (2008/120/EY) tai tuotantoeläinten suojelusta (98/58/EY). Tuotantoeläindirektiivin vaatimukset koskevat kaikkia tuotantoeläimiä, myös sikoja ja vasikoita.
- Jos lainsäädäntöä ei noudateta, tilalle annetaan eläinsuojelulain mukainen määräys laittaa asiat säädösten vaatimalle tasolle

Täydentävät ehdot ja maataloustoiminta

- Tukiseuraamus voidaan antaa tilalle vain silloin, kun laiminlyönti liittyy tuensaajan **maataloustoimintaan** tai maatalousmaahan.
- Maataloustoiminnalla tarkoitetaan maataloustuotteiden tuottamista, kasvatusta tai viljelyä sadonkorjuu, lypsäminen sekä tuotantoeläinten kasvatusta ja pito maataloustarkoituksiin mukaan luettuna.
- Jos tilalla on tuotantoeläimiä, joita **ei kasvateta tai pidetä maataloustarkoituksiin**, ei niitä valvota täydentävissä ehdoissa.

Täydentävien ehtojen vaatimukset eivät koske

- Seura- ja harrastuseläimet, joita ei käytetä maataloustoimintaan
 - Urheilutarkoitus, esim. ravitallit
 - Yksittäiset harrastehevokset tai 1-2 hevosen varsottaminen
 - Lemmikit
 - **Poikkeus:** Alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksen piiriin kuuluvat eläimet
- Hevospassissa teurastuskielto
- Metsätaloustyössä käytettävät hevokset
- Kotitarvekäyttö: muutama oman perheen tarpeisiin pidettävä kana, yksittäiset lampaat
- Kotieläinpihojen eläimet, pääsääntöisesti
 - **Poikkeus:** Jos toimitetaan esim. eläimiä teuraaksi tai munia pakkaamoon siten, että eläin/tuotteet päätyvät yleiseen elintarvikeketjuun, kuuluvat eläimet täydentävien ehtojen valvonnan piiriin.
- Kalat, mehiläiset, matelijat ja nilviäiset

Vaatimuksia kaikille tuotantoeläimille 1 Evira

- Pitopaikka ja sen rakennukset ja laitteet ovat hyvässä kunnossa ja eläimille turvallisia.
- Materiaalit, joiden kanssa eläimet pääsevät kosketuksiin, ovat turvallisia, puhdistettavissa perusteellisesti ja desinfioitavissa.
- Eläinsuojan lattia ei aiheuta eläimille vahinkoa.
- Ulkotarha on turvallinen ja pysyy sopivan kuivana.
- Ulkotarhan ja laitumen aidat ovat eläimille sopivasta materiaalista, turvallisia sekä hyvässä kunnossa.

Vaatimuksia kaikille tuotantoeläimille 2

- Eläimet on suojattava epäsuotuisilta sääolosuhteilta asianmukaisesti
 - Riittävä säänsuoja
- Sairastuneista ja vahingoittuneista eläimistä huolehditaan asianmukaisesti
 - Viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa
- Valaistus on eläimille sopiva ja riittävä eläinten asianmukaiseen tarkastamiseen ja hoitamiseen

Vaatimuksia kaikille tuotantoeläimille 3 Evira

- Tilalla on riittävästi pätevää henkilökuntaa. Eläinten pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta eläinten hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille.
- Eläimet tarkastetaan riittävän usein.
- Tilalla kuolleiden eläinten lukumäärästä pidetään kirjaa.
- Lääkinnällisestä hoidosta pidetään kirjaa (valvotaan hygieniavaatimusten tarkastuksen yhteydessä)
- Eläimet saavat riittävästi ravintoa ja juotavaa
- Ruokinta- ja juottolaitteistojen toimivuus tarkastetaan päivittäin.
- Ruokinta- ja juottolaitteistojen häiriöiden varalta on käytettävissä varajärjestelmä.

NAUTA YLI 6 KK -vaatimukset 1

Tilavaatimukset

- Nautojen käytettävissä on asianmukainen makuupaikka
- Parrelle asetetut vaatimukset täyttyvät
- Naudan kytkemiseen käytetty laite tai väline on asianmukainen
- Ulkona pidettävien eläinten eristämistä ja hoitoa varten on asianmukaiset tilat

Eläinsuojan olosuhteet

- Lämpötila on naudoille sopiva
- Ilmanlaatu ja ilmankosteus ovat naudoille sopivat
- Koneellisen ilmanvaihdon toimivuus tarkastetaan päivittäin
 - Laitteiston häiriön varalta on käytössä varajärjestelmä
 - Käytössä on tarvittaessa hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen laitteiston häiriötilanteessa
 - Hälytysjärjestelmän toimivuus testataan säännöllisesti

Hyvinvoinnista huolehtiminen

- Naudat tarkastetaan vähintään kerran päivässä/riittävän usein
- Naudan häntää ei pidetä jatkuvasti sidottuna

Ruokinta ja juotto

- Pihatossa on riittävästi ruokintatilaa
- Nautojen saatavilla on päivittäin riittävästi vettä
 - Nautojen pitopaikassa on oltava riittävä määrä juomapaikkoja
- Rehu ja juomavesi pysyvät puhtaina

VASIKKA, vaatimuksia 1

- Vasikoita koskevat yli 6 kk:n ikäisten nautojen vaatimukset (soveltuvin osin)

Lisäksi:

Pitopaikan yleiset vaatimukset

- Tilojen ja laitteiden puhtaudesta ja desinfioinnista huolehditaan riittävästi
- Nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät kuivikkeisiin

Tilavaatimukset

- Vasikoita ei pidetä kytkettyinä
- Vasikalla on asianmukainen, puhdas ja kuiva makuupaikka
- Alle 2 viikon ikäisillä vasikoilla on hyvin kuivitettu makuupaikka
- Vasikoiden yksittäiskarsinat ovat riittävän tilavat (alle 8 viikon ikäiset)

VASIKKA, vaatimuksia 2

- *Yksittäiskarsinan seinien on oltava sellaiset, että vasikka voi nähdä ja kosketella lajitovereitaan.
 - Mikäli vasikoita pidetään umpiseinäisissä yksittäiskarsinoissa, menettelylle on eläinlääketieteellinen syy
- *Yli 8 viikon ikäisiä vasikoita pidetään ryhmäkarsinassa
 - Yli 8 viikon ikäisten vasikoiden pitämiselle yksittäiskarsinoissa on eläinlääketieteellinen syy
- Ryhmäkarsinoissa on riittävästi vapaata lattiatilaa
 - *Laiminlyönnit vaatimuksissa johtavat seuraamukseen vain tiloilla, joilla on 6 vasikkaa tai enemmän.

VASIKKA, vaatimuksia 3

Hyvinvoinnista huolehtiminen

- Vasikat tarkastetaan vähintään kaksi kertaa päivässä
- Naudan sarven aiheen tuhoaminen alle neljän viikon ikäiseltä vasikalta on sallittu ainoastaan käyttämällä kylmä- tai kuumapolttoa
 - polttoraudan on oltava punahehkuun kuumennettu koko polttamisen ajan (enint. 20 s)
 - sarvenaihetta saa polttaa vain kerran eikä vasikka saa päästä liikuttamaan päätään

Ruokinta ja juotto

- Vasikat ruokitaan vähintään kaksi kertaa päivässä
 - Ternimaito viimeistään 6 h syntymästä
 - Korsirehua päivittäin (> 2 vk)
- Vasikat juotetaan vähintään kaksi kertaa päivässä
- Vasikoiden saatavilla on riittävästi puhdasta vettä
 - Sairaiden ja vahingoittuneiden saatavilla on jatkuvasti puhdasta vettä
 - Kuumalla säällä kaikkien vasikoiden saatavilla on jatkuvasti puhdasta vettä
- Vasikoiden pitopaikassa on riittävä määrä juomapaikkoja

SIKA, vaatimuksia 1

Pitopaikan yleiset vaatimukset

- Eläinsuojan lattian on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin.

Tilavaatimukset

- Sikojen käytävissä on riittävän tilava, asianmukainen, puhdas ja kuiva makuupaikka
- Emakoiden taakse jää riittävästi tilaa porsimista varten
- Pikkuporsilla on kiinteä, kuiva ja asianmukainen makuualue, jolle kaikki porsaat mahtuvat yhtä aikaa
- Pikkuporsilla on tilaa imeä emakkoa vaikeuksitta
- Pikkuporsaat suojataan emakolta porsimiskarsinoissa
- Ryhmissä pidettävillä sioilla on riittävästi esteetöntä lattiapinta-alaa
- Karjun karsinan esteetön pinta-ala on vähintään 6 m²

SIKA, vaatimuksia 2

Eläinsuojan olosuhteet

- Lämpötila on sioille sopiva
- Valaistuksen voimakkuuden on oltava sikojen pitopaikassa vähintään 40 luksia ainakin 8 tunnin ajan päivässä.
- Ilmanlaatu ja ilmankosteus ovat sioille sopivat
- Koneellisen ilmanvaihdon toimivuus tarkastetaan päivittäin
 - Laitteiston häiriön varalta on käytössä varajärjestelmä
 - Käytössä on tarvittaessa hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen laitteiston häiriötilanteessa
 - Hälytysjärjestelmän toimivuus testataan säännöllisesti
- Sikalan melutaso on riittävän alhainen

Tietyt sikojen ryhmäkarsinoiden vaatimukset ovat täydentäviä ehtoja vain tiloilla, joilla on 10 emakkoa tai enemmän.

SIKA, vaatimuksia 3

Hyvinvoinnista huolehtiminen

- Siat tarkastetaan vähintään kerran päivässä
- Sioilla on näköyhteys toisiin sikoihin
- Sioilla on olkia tai muita sopivia virikkeitä
- Ryhmien sekoittamista vältetään
- Ryhmien yhdistäminen on pyrittävä tekemään ennen vieroittamista tai korkeintaan viikko sen jälkeen
- Jos sikaryhmissä merkkejä kovista tappeluista, tarvittaviin toimenpiteisiin on ryhdytty
- Tiineet emakot ja ensikot lääkitään tarvittaessa ulko- ja sisäloisia vastaan
- Emakoille annetaan ennen porsimista sopivaa materiaalia pesän rakentamista varten

SIKA, vaatimuksia 4

Hyvinvoinnista huolehtiminen

- Pikkuporsilla on tarvittaessa asianmukainen lämmitin
- Porsimishäkkiin laitettaessa emakko tai ensikko on puhdistettu perusteellisesti
- Tilalla katkaistaan/hiotaan pikkuporsaiden hampaita rutiininomaisesti vain mikäli emakoilla on havaittavissa nisävaurioita
- Tilalla kastroidaan karjuporsaita ainoastaan alle 8 päivän ikäisinä
- Tilalla vieroitetaan porsaita ainoastaan yli 4 viikon ikäisinä, poikkeustapauksissa 3-4 viikon ikäisinä
- Sikojen häntiä ei ole katkaistu ja muita kipua aiheuttavia toimenpiteitä on suoritettu vain sallituista syistä

Ruokinta ja juotto

- Siat ruokitaan vähintään kerran päivässä
- Ryhmässä pidettävät siat, joilla ei ole jatkuvasti tarjolla rehua, pystyvät syömään samanaikaisesti
- Yli 2 viikon ikäisten sikojen saatavilla on jatkuvasti raikasta juomavettä
- Rehu ja juomavesi pysyvät puhtaina

LAMMAS, vaatimuksia 1

Tilavaatimukset

- Lampailla on riittävästi tilaa
- Lampaiden käytettävissä on asianmukainen makuupaikka

Eläinsuojan olosuhteet

- Lämpötila on lampaille sopiva
- Ilmanlaatu ja ilmankosteus ovat lampaille sopivat

Hyvinvoinnista huolehtiminen

- Lampaat tarkastetaan vähintään kerran päivässä

LAMMAS, vaatimuksia 2

Ruokinta ja juotto

- Ryhmässä pidettävät lampaat, joilla ei ole jatkuvasti rehua tarjolla, pystyvät syömään yhtä aikaa
- Karitsat saavat ternimaitoa tai sitä korvaavaa valmistetta mahdollisimman pian syntymän jälkeen
- Viikon ikäisestä alkaen karitsan saatavilla on kuitupitoista rehua ja puhdasta vettä
- Lampaiden saatavilla on päivittäin riittävästi vettä
- Rehu ja juomavesi pysyvät puhtaina

MUNIVAT KANAT, vaatimuksia 1

Tilavaatimukset

- Pitopaikka on kanoille riittävän tilava
- Kanojen päästessä ulos ovat ulosmenoaukot asianmukaisia ja oikein sijoitettuja

Eläinsuojan olosuhteet

- Lämpötila on kanoille sopiva
- Kanalassa on valaistusrytmin oltava sellainen, että vuorokaudessa on riittävän pitkä yhtäjaksoinen pimeä aika.
- Ilmanlaatu ja ilmankosteus ovat kanoille sopivat
- Koneellisen ilmanvaihdon toimivuus tarkastetaan päivittäin
 - Laitteiston häiriön varalta on käytössä varajärjestelmä
 - Käytössä on tarvittaessa hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen laitteiston häiriön sattuessa
 - Hälytysjärjestelmän toimivuus testataan säännöllisesti

MUNIVAT KANAT, vaatimuksia 2

Hyvinvoinnista huolehtiminen

- Kanoilla on pehkoa nokkimista ja kuopimista varten (yli 350 kanan avokanalat)
- Kanojen nokkia ei ole typistetty ja muita kipua aiheuttavia toimenpiteitä on suoritettu vain sallituista syistä

Ruokinta ja juotto

- Kanoilla on riittävästi tilaa syödä ja juoda
- Kanojen saatavilla on jatkuvasti juomavettä
- Rehu ja juomavesi pysyvät puhtaina

Kanaloiden orret

Orret

- Tarkoituksenmukaiset orret, pituus lintua kohden on vähintään 15 cm
- Sopiva materiaali, kanat voivat käyttää vaikeuksitta, ei teräviä kulmia
 - *Materiaalin soveltuvuus ja orren käyttömahdollisuus arvioidaan tapauskohtaisesti huomioiden mm. orren materiaali (karheus/liukkaus), paksuus, muoto ja sijoittelu*
 - *Orsien reunojen tulee olla pyöristetty ja orsien paksuuden sellainen, että orsi tukee kanan jalkaa riittävästi ja kanat voivat taivuttaa varpaat orren ympärille.*
 - *Orret tulee sijoittaa lattiataason yläpuolelle eivätkä ne voi olla kiinni lattiassa*
 - *Ruokintakourun reunaa ei lasketa orreksi*
- *Orsitila: pääorsien kokonaispituuteen lisätään risteävien (T- tai X-mallinen) orsien pituudet. Risteävien orsien pituus mitataan alkaen 15 cm pääorresta. Näin saatu orsien kokonaispituus jaetaan 15:llä.*

- Esimerkiksi tarhatut riistaeläimet (mm. villisika, saksanhirvi, mufloni, metsäkauris, fasaani, peltopyy), viiriäiset, kanit ja tarhatut porot

Tilavaatimukset

- Eläinten pitopaikka on riittävän tilava
- Eläinten käytettävissä on sopiva makuupaikka

Eläinsuojan olosuhteet

- Lämpötila on eläimille sopiva
- Pitopaikan ilmanlaatu ja ilmankosteus ovat eläimille sopivat

Hyvinvoinnista huolehtiminen

- Eläimiä ei sidota kärsimystä tuottavalla tavalla

Ruokinta ja juotto

- Rehu ja juomavesi pysyvät puhtaina

Lisätietoa

- Otantaan perustuvat eläinsuojelutarkastukset ja täydentävien ehtojen eläinten hyvinvointivalvonta, ”Tilavalvontaohje”
- Täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvonnan laiminlyöntien arvioinnin ohjeeseen, ”Arviointiohje”
- Yleisohje 2018

<https://www.evira.fi/yhteiset/taydentavat-ehdot/valvontaohjeet/>

- Eläinten hyvinvoinnin vaatimuslistat:

<https://www.evira.fi/yhteiset/taydentavat-ehdot/elainten-hyvinvoinnin-vaatimuslistat/>